

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Ḥamishah ḥumshe Torah

‘im 3 targumim ... pe. Rashi, u-ferush Rashbam u-ferush Mikhlal yofi min
R. Shelomoh ben Melekh u-ferush Be’er reḥovot ‘al diḳduḳe Rashi ...
ve-Sefer ha-Ḥinukh me-Rabenu Aharon ha-Levi be-sof kol ḥeleḳ

Sefer Va-yiḳra

Shelomoh ben Yitṣḥaq

Frankfurt de-Oder, 544 [1783 oder 1784]

כב

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9951

או ילפת או מרוח אשך : כא כל-איש
 אשר-בו מום מורע אהרן הכהן לא יגיש
 להקריב את-אשיו יהנה מום בו את לחם
 מצוה רע"ו אלהיו לא יגיש להקריב : כב לחם אלהיו
 מקדשי הקדשים ומזן-הקדשים יאכל :
 מצוה רע"ז כג אך אל-הפרכת לא יבא ואל-המזבח
 לא יגיש כי-מום בו ולא יחלל את-מקדשי
 כי אני יהנה מקדשם : כד וידבר משה
 אל-אהרן ואל-בניו ואל-כל-בני
 ישראל : פ א וידבר יהודה
 אל-משה לאמר : ב דבר אל-אהרן ואל-
 בניו ויקרוו מקדשי בני-ישראל ולא יחללו
 את-שם קדשי אשר הם מקדשים לי אני
 יהנה : ג אמר אלהם לדתיתכם כל-איש
 אשר-יקרב מקל-זרעכם אל-הקדשים
 אשר יקרישו בני-ישראל ליהודה ושמאנתו
 עליו ונכרתה הנפש ההוא מלפני אני יהנה :
 ד איש איש מורע אהרן והוא צרוע או
 זב בקדשים לא יאכל עד אשר יטהרו והלגלו
 בקל-שמא נפש או איש אשר-תצא ממנו
 שכבת-זרע : ה או-איש אשר יגע בכל-
 שרץ אשר ושמא-לו או באדם אשר ושמא-

כב

מצוה רעה

רעט ג

או חיליו בעינוהו או גרבן או חנון או מרים
 פחדין : כא כל-גבר דביה מוקא מורעא
 דאהרן פהנא לא יקרב לקרבא ות-קורבנא
 דיי מוקא ביה ות קורבן אלהיה לא יקרב
 לקרבא : כב קורבן אלהיה מקדשי
 קודשא ומזן-קודשא ייכול : כג ברם
 לפרוכתא לא ייעול ולמדבחה לא יקרב
 ארי-מוקא ביה ולא יחלל את-מקדשי ארי
 אגא יי מקדשהון : כד ומליל משה עם-
 אהרן ועם-בנוהי ועם-כל-בני ישראל :
 א ומליל יי עם-משה למימר :
 ב מליל עם-אהרן ועם-בנוהי ונפרשון
 מקודשא דבני ישראל ולא יחלון ות-שמא
 דקדשי די אינון מקדשין קדמי אגא יי :
 ג אימר להון לדריכון כל-גבר די יקרב
 מקל-בניכון לקודשא די קדשון בני-ישראל
 קדמי וסאובתיה עלוהי וישמיצי אנשא
 ההוא מזן-קדמי אגא יי : ד גבר גבר
 מורעא דאהרן והוא סגיר או דאיב
 בקודשא לא ייכול עד די ידבי ודוקרב
 בקל-שמא נפש או גבר די-תיפוק מגיה
 שוכבת זרעא : ה או-גבר דיקרב בכל-

פינו שערך ארוך וסיכס : או דק . (בכורות לט) פיס לו כעניו דוק סקורין טי"א כמו (ישעיה מ') המטה כדוק :
 או חבלל . דבר המוכלט את העין כגון חיש כמו הנחשך מן הלשון ויסק סמירה טי"א עוגל סתקף את השחר סקורים פירו"ל
 נחוש כזה מוסק את העוגל ומכנס הסחור ותרגום תכלול חיליו לשון חלון טי"א טי"א חותם חתום וכן כיוצא חכמי ויחל
 כיומי הכמר חלון נחש עיכ (בכורות לח) : גרב או ילפת . מיני סחין הם גרב' או החכם סחין טי"א חכמים וחכחין : ילפת .
 הוא חזונית המצרית ולמה נקראת ילפת שאלפסת והולכת עד יום המיתה והוא למ סתקון ויכס חכמים ומקום אחר קורא לגרב סחין
 הלא חכחין ויכס חכמים טי"א (דברים כ"ה) ונרגס וכחם כז"ל נרגס אלל חים קורא לילפת גרב וכסויח סחון חלל
 ילפת קורא לחים גרב קך עפורה בכבורות (בכורות מד) : מרות חשך . לפי התרגום מרים סתקין סתקו מוכסין טי"א
 טל כתיבין סתקין כמו (איוב ט) טידי סתקין יתרגו . (כא) כל איש אשר בו מום . (ת"כ) לרבות סתקין וכוון : מוסבין .
 כע"ז

יבשין או דמלי תנוקתא מצריתא או דפחדו גפיתין
 דקלישין : כה גבר קהין דביה מוקא מוקא דאתרן
 בתנא לא יתקשר לקרבא קרבנא ביה מוקא ביה ית קרבן
 אלהיה לא יתקשר לקרבא : כב כבם מתרי קרבנא
 יתפרנס : כג לחוד לפגודא לא יעיל ולמקבא לא יקרב ארום מוקא ביה ולא יפס ית מקדשי ארום אגא :
 מקדשהו : כד ומליל משה עם אתרן ועם בגוי ועם וגוי : א ומליל " וגוי : ב מליל עם אתרן ועם
 בגוי ותפרשו מקדשיא דבני ישראל ולא יפסו ית שקמא דקדושי דהינון מקדשין וגוי : ג אימר להוין אבתרן
 לדריכוו כל גבר דיקרב מקדש בגיבוין לקדשיא די יתקשוו בגי ישראל קדם : ד נסיבתיה עליו וישמיצי בר נשא דיהוא
 כמותנא מן וגוי : ד גבר מלי או גבר סיב מוקא דאתרן והוא מוקא ארום או דייב בקדשיא לא יוכל עד זמן דמקדשי
 דיקרב בגל סוצבת בר נש או גבר דתפוק מניה שקבת ורעא : ה או גבר

או דננים או יתלונה בעיניו או דמלי קרב או דמלי מוין
 או דחפר כרליא :

רשי

טעור מוין כו כסול הא אס עבר מוין כשר : לחם אלהיו : כל מאכל קרוי לחם : (כב) מקדשי הקדשים . אלו קדשי
 הקדשים : ומן הקדשים יאכל . אלו קדשים קלים ואם נאמרו קדשי הקדשים למה נאמר קדשים קלים (ה"ב) (זבחים קא)
 אס לא נאמר ביה חומר בקדשי הקדשים יאכל בעל מוס שמינו שהותרו לור שאכל משה כש- המלוחים אכל כחזה וסוק של קדשים
 קלים לא יאכל שלא מינו זה חולק סהן לטן נאמרו קדשים קלים קדש פורס כזכמים : (כג) אך אל דפרוכת . להזות זכע הזאות זעל
 הפרוכת : ואל המזבח . היינון ושניהם הותרו לכתב ומוסרם כחיות כהנים . ולא יחלל את מקדשי . שאס עכד יבדלו מחוללת
 ליתפל : (כד) יודבר משה . המנה הזאת . אל אהרן ואל בניו ואל בני ישראל . להזכיר בית דין על הכהנים (ה"ב) :
 (כ) ויגורו . אין מורה אלא פריש וכן הוא אומר (יהו קאל יד) וימרו מחמיו (ישעיה א) מורו אחורי פרשו מן הקדשים
 בימי טומאתך לא ימרו מקדשי בני ישראל אשר הם מקדשים ליו לא יחללו את פס קדשי סרם המקרא ודרשנו : אשר הם מקדשים לך .
 לרבות קדשי כהנים ענין : (ג) כל איש אשר יקרב . אין קריכה זו אלא אכילה וכן מנינו שנאמר הזאת אזהרת אכילת קדשים בטומאה
 גלשון נגיפה בכל קדש לא תגע אזהרה לאוכל ולמדות רבותינו מגזרה שזה (זבחים מזה) זח"א לומר שחייב על הכילה זכן נדרש בת"כ וכי"ש נוגע
 כרת על האכילה כגו את אהרן שתי כריתות זו אלו זו ואם על הנגיפה חייב לו הוצרך לחייבו על האכילה זכן נדרש בת"כ וכי"ש נוגע
 חייב חסכן מהתלמוד לומר יקרב משיכסה יקרב שאין חייבים עליו משום טומאה אלא אם כן קרבו ומתירין ואם חלוו שלם כריתות
 בטומאת כהנים למה כבר נדרשו כחוסת שבזית אחת לכלל אחת ולפת לפרט כו' (שבועות ז) : וטומאה עליו . וטומאת האדם עליו
 יכול כשר הכחוש נודר וטומאתו של כשר עליו וכשר שאכל את הטמא הכתוב מדבר על כרחק ממשמעו אתה למד כתי טומאתו
 שורחת מחמו הכתוב מדבר וזה האדם שיש לו טהרה בטמא : ונכרתה . יכול מלך זה לנג זה יכרת ממחמו ויחיש במקום אחר
 תלמוד לומר חיי' כל נוקים חיי' : (ד) בכל טמא נפש . שיי' ונשטמה כמת : (ה) בכל שרץ אשר יטמא לו . כשיעור
 הראוי לעונת כעדשה (ה"ב) : אן באדם . כמת : אשר יטמא לו . כשיעורו לטמא זהו כוית : לכל טומאתו .
 לרבות

רשב"ם

(ב) וימרו . מאכילת קדשים בטומאת הגוף : (ג) אשר יקריב : לאמל :

מבלר יופי

כפייה ויש לו חטוטר על גבו יקרא גבן והנון נוספת והנון
 והישר עוד בעיני שיעקרו לישון גבהות כול דבר הפנים
 העלזותם שלו יקראו גבון הגבן נקרא כן לפי ששררנו
 כשפה הגה שבה שורתו עליונה כמנוגב הבהמה וירבון
 להיותו מעיניו ואת גבוה עיניו והדגום ירושלמי מפרש דגבני
 חפין עיניו פ' שגבוה עיניו מכסות עיניו כל כך הם גדור גית
 והרמב"ם ז"ל כתב בהלכות ביאר את המקדש פרק ה' מי שאין
 לו שער בגבניו והוא יבן האמור בתורה : (אורק) . פירוש
 או שיהיה קרום או חבלול בעינו וכן אמרו רז"ל בדוקין שבועין :
 (או תבלל) . לוכו באישון העין ולפי שהוא מבלבל מראה
 שחרות האישון נקרא כן : (אוגרב) סחלאי ההכוך :

(א) וילפת) . פירשו רז"ל זו חזוית המצרית שמלפפתו עד
 יום המיתה : (או מרוח) . שגמרהו אשכיו ונמעבו :
 (אשך) . מעוך כצנים : (כב) (לחם אלהיו) . כולרה
 הכשר והתרומות : (מקדשי הקדשים) . מלמין הטף :
כב (ב) (ויגורו) . עגין הפרישות :
ולא יחללו . מושך עצמו ואחר עמו כן הוא ולא יחללו את
 סס קדשי ולא יחללו אשר הם מקדשים לי : או שיעורו
 וימרו מקדשי בני ישראל אשר הם מקדשים לי ולא יחללו את סס קדשי
 והוא כחן הפוך וריכס כן :
 (ד) (בקדשים רא יאכל) . הבית תשמש במקום כן ויש
 לפרשי

ויקרא כב אמר

אונקלוס

לו לכל טמאתו : ו גפש אשר תנעיבו
 וטמאה עד הערב ולא יאכל מן הקדשים
 כי אסרתן בשרו בקיום : ז ובא השמש
 וטהר ואחר יאכל מן הקדשים כי לחמו
 הוא : ח נבלה וטרפה לא יאכל לטמאת
 בה אני יהוה : ט ושמרו את משמרת
 ולא ישאו עליו חטא ומתו בו כי יחללו
 אני יהוה מקדשם : י וכל זר לא יאכל
 קדש תושב כהן ושכיר לא יאכל קדש :
 יא וכהן כיוקנה גפש קנין בספו הוא
 יאכל בו ויליד ביתו הם יאכלו בלחמו :
 יב ובת כהן כי תהיה לאיש זר היא
 בתרומת הקדשים לא תאכל : יג ובת כהן
 כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה ושבה
 אל בית אביה כנעוריה מלחם אביה תאכל
 וכל זר לא יאכל בו : יד ואיש כיואכל
 קדש בשוגג ויסף חמשתו עליו ונתן לכהן
 את הקדש : טו ולא יחלו את קדשי בני
 ישראל את אשר ירימו ליהוה : יז והשיאו
 אותם עין אשמה באכלם את קדשיהם כי
 אני יהוה מקדשם : פ יז ונדבר
 יהוה אל משה לאמר : יח דבר אל אהרן
 ואל בניו ואל כל בני ישראל ואמרת אליהם
 איש איש מבית ישראל ומן הגוי בישראל
 אשר יקריב קרבנו לכל נדריהם ולכרי
 נדבותם אשר יקריבו ליהוה לעלדה :
 לרצונכם
 ושרא ומן גירוא בישראל דיקריב קורבניה

טזוח ר"פ

רפ"א רפ"ב

טזוח רפ"ג

טזוח רפ"ד

שלישי

דיחשא דיקסמאב ליה או באנשא דיקסמאב
 ליה לכל סאובמיה : ו אינש דיקרב ביה
 ויהי מסאב עד דמשא ולא ייכול מן
 קודשא אלהן אסתי בשריה במיא :
 ז ובמי על שמשא ונדמי ובתרין ייכול
 מן קודשא ארי לחמיה הוא : ח נבילא
 ותבירא לא ייכול לאסתאבא בה אנאוי :
 ט ויטרון יתמטרת מימרי ולא יקבלון
 עלוהי חובא וימותן ביה ארי יחלוניה אנא
 יי מקדשהון : י וכל חלוני לא ייכופ
 קודשא תותבא דכהנא ואניקא לא ייכור
 קודשא : יא וכהנא ארי יקגי גפש קנין
 כספיה הוא ייכול ביה וילידי ביתיה אנון
 ייכלון בלחמיה : יב ובת כהנא ארי תהי
 לגבר חילוני היא ובאפרשות קודשא לא
 תיכול : יג ובת כהנא ארי תהי ארמלא
 ומתרכא ובר ליה ותתוב לבית אבוי
 כרביותה מלחמא דאבויא תיכול וכל
 חילוני לא ייכול ביה : יד וגבר ארי ייכול
 קודשא בשלו ויסף חמשיה עלוהי ונתן
 לכהנא ית קודשא : טו ולא יחלון ית
 קודשא דכני ישראל ית דיפרשון קדסי :
 טז ויקבלון עליהון ענון וחובין במיכלהון
 בסואבא ית קודשיהון ארי אנא יי
 מקדשהון : יז ומליל יי עם משה למימר :
 יח מליל עם אהרן ועם בניו ועם כל
 בני ישראל ותימר לדיון גבר גבר מבני
 לכל נדריהון ולכל נדבתהון דיקרבון קדסי

רי יקרב בקל רחשא דיקחאב ליה או באינשא דמית דיקחאב ליה ולקל סאובתיה בתיו : ו בר גש כהן דיקרב
 ביה יחי וגוי אלהיו אין אפתי בשרית בארבעין סווי דמו : ו ויטמוצ שמשא ויהבשר ובתר דגין ייכול מן קודשא
 ארוס מזוגיה הוא : ח נבילא וקטולא וגוי : ט ויטררו בני ישראל ית מטבת מימרי ולא יקבלו ערוי חובא
 ולא ימותו ביה באינשא מצלקבא ארוס יפסוגיה אגא : י וקל תילוני לא ייכול קודשא בר ישראל
 דהוא תוקבא דהגא ואגרא וגוי : יא ובהגא ארוס יקני בר גש וקבארה קניו בקפיה הוא ייכול ביה ומרביני פימיה
 הינו יקליו כלתמיה : יב וקברת כהן ארוס תהי מתנסבא לגבר תילוני היא וגוי : יג וקברת כהן ארוס תהי
 ארקמא או מפרקא תלד לית לה מניה וקברת לבית איבהא דלא מינטרא יבם הוי קיומי טלוימה ולא מעפרא מן
 מזוגיה דאיבהא תיכול וקל וגוי : יד ויבר ישראל ארוס ייכול קודשא בשלר ויוסף תומש דמוי עלוי ויפן וגוי :
 טו ולא יפסון ית קודשא דבני ישראל ית דפךשוו לשמא דין : טז ויארעון יתהון חובי אשמתהון במיבלהון
 בסאבא ית קודשיהון ארוס אגא : יז וקדשיהון : יח ומלילי וגוי : יח מליל עם אהרן ועם בני ועם קל

בני

רש"י

לרבות נוגע כוב וזכה ניה וולדת : (ו) גפש אשר תגע בו . כאחד מן העמאים הללו : (ז) ואחר יאכל מן הקדשים .
 (יבמות עד) נדרשת ביבמות בתרומה שמתיר לאכלה כהערב השמש : מן הקדשים . ולא כל הקדשים : (ח) נבלה וטרפה לא יאכל
 לטמאה בה . לענין הטומאה הוהיר כהן שאם אכל נבלת עוף טהור שאין לה טומאת מגע ומשא אלא טומאת אכילה כמית הכלייה חסור לאכול
 הקדשים ולריך לומר וטרפה מי שיש כמינו טרפה יאל נבלת עוף טהור שאין כמינו טרפה : (ט) ושמרו את משמרתו . מלאכול
 תרומה בטומאת הגוף : ומחו בו . (סנהדרין פג) למדנו שהיא ניתנה בידי שמים : (י) לא יאכל קודש . (סנהדרין פג)
 בתרומה הכתוב מדבר שכל הענין דבר כה : תושב בהו ושכיר . תושבו של כהן ושכירו לפיכך תושב זה נקוד פתח לפי שהוא
 דכוק : (ג) ולוזהו תושב זה נרצע שהוא קניו לו עד היוכל ולוזהו שכיר זה קניו קנין שנים שיואל בשש כל הכתוב ולמדך כהן שאין
 גופו קניו לאזכורו לאכול בתרומתו : (יא) וכהן כי יקנה נפש . עבד כנעני שקניו לגופו . ויליד ביתו . אלו בני השפחות
 ואשת כהן אוכלת בתרומה מן המקרא הוה שאף היא קנין כגופו ועוד למד ממקרא אחר כל טהור כביתך וגו' בספרי : (יב) לאיש
 זר . לגוי וישראל : (ג) אלמנה וגרושה . מן האיש הזר : וזרע אין לה . יומנו (יבמות פג) : ושבה . האיש
 יש לה זרע ממנו חסורה בתרומה כל זמן שהורע קיים : וכל זר לא יאכל בו . לא כל אלא להזיח את האונן שמתיר בתרומה ורות
 אמרת לך ולא אינית : (יד) כי יאכל קודש . תרומה : ונתן לכהן את הקדש . (ת"כ) דבר הראוי להיות קדש שאינו
 פורע לזרעו אלא פירות של חולין וכן נעשין תרומה : (טז) ולא יחללו וגו' . להאכילם לזרים : (יז) והשיאו אותם .
 את עצמם ישענו עון כאלם את קדשיהם שהוכלו לשם תרומה וקדשו ולא קדו עליהן ולא קלום שתרנס במיבלהון כסואבא שלא לזרע תרומה
 כן : והשיאו אותם . זה אחד משלשה אהים שהיה רבי ישמעאל דורש בתורה שמדברים כאדם עצמו וכן (במדברו) כיום מלאת
 ויזכרו יביא אותם הויביא את עצמו וכן (דברים לד) ויקבר אותם בגיה הוא קבר את עצמו כן נדרש בספרי : (יח) נדריהם .
 הרי

באר רחובות דקרוקי רש"י

(ג) כבר הודעתך שמדרך המקרא להשוות מלת של וחסרונה משתלמת באזה סיכוי כנקודה או באות כמו אשת אהרם הריכאלו
 כתיב אשה של אהרם וכן כהן דהוי למכתה תושב הוי' בקמ' ויהי משמעו הכהן שהוא תושב אכל עכשו נשתנה הקוץ
 לפתח

רש"י

(ח) נבלה וטרפה לא יאכלאף על פי שזליקת העוף הותרה להם . שדומה לנבלה : (י) וכל זר לא יאכל קודש . תרומה : (יד) כי יאכל
 קודש . תרומה : (יז) כאלם . הזרים . את קדשיהם תרומה :

מכלל יופי

לפרשו כמשמעו : (ו) גפש אשר תגע בו . הגוף
 נהוא הנוגע ותלהו בנפש כי פועל הגוף בשרזופרה :
 (ח) נבלה . הגויה המתה הגופלת וקרה כן :
 (וטרפה) . ענינו הליקחה בחטופה וההמאה בכריתיה והוא
 תאר לנקבה ובלעז קאי' דה' אי ארובאט' דה' ועל הטמאה כיה
 להזהיר לפיכך אמר לטמאה כה' כי על אכילת נבלה וטרפה
 גם ישראל כוזהרים ואמר לא יאכל להזהיר על נבלת עוף
 טהור שאינה מטמאה אלא כאכילה : (י) (מישב כהן) :
 כפתח כיה הוא סמוך והוא תאר למי שארך זמן

יש יבחר במקום ופירוש חושב זה קניו קנין עולם והוא הגרצע :
 (ושכיר) . זה קניו קנין שנים והוא היוצא בשש :
 (יא) (קניו כספו) . שרשו קנה והגון נוספת ורבי יהודה
 כתב משקלו פגלע וכן בגין עגין : (ויליד ביתו) . לשון
 יחיה על רבים והוא ורד כלל :
 (יג) (ושבה) . פועל עובר ובא מלרע שלא כמנהגו :
 (מרחם אביו) . כולל הבשר וההרומות :
 (טז) (והשיאו) . פועל יוצא לשלישי ושרשו נשא :
 אותם 30 ל (*)

יש לרצונכם תמים זכר בבקר בכשבים
 סענה רפה ובעינים: כ כל אשר בו מוס לא תקריבו
 כִּי־לֹא לרצון יהיה לכם: כא ואיש כִּי־
 יקריב ובה־שלמים ליהוה לפלא־נדר או
 לנדבה בבקר או בצאן תמים יהיה לרצון
 קל־מוס לא יהיה בו: כב עורת או שבור
 או־חרוץ או־יבלת או נרב או ילפת לא־
 תקריבו אלה ליהוה ואשה לא־תתנו מהם
 על־המזבח ליהוה: כג ושור ושה שרוע
 וקלוט נדבה תעשה אתו ולנדר לא ירצה:
 כד ומעוך וכתוח ונתוק וקריות לא
 תקריבו ליהוה ובארצכם לא תעשו:
 כה ומיך בן־נכר לא תקריבו את לחם
 אלהיכם מכל־אלה כי משהתם בהם מוס
 בהם לא ירצו לכם: ס כו ונדבר יהוה
 אל־משה לאמר: כז שור או־כשב או־
 עז כי יולד והיה שבעת ימים תחת אמו
 ומיום

מצוה רפ"ו
 רפורפה ר'
 מצוה רפ"ט
 מצוה ר"צ
 מצוה רצ"א
 מצוה רצ"ב
 מצוה רצ"ג

יִלְעֶלְתָּא: יט לרענא לכון שלים דבר
 בתוריא באמריא ובעניא: כ כל דביה
 מומא לא תקרבון ארי־לא לרענא יהי
 לכון: כא וגבר ארי־קריב נכסת־קודש־יא
 קדם יי לפרשא־נדרא או לנדבתא בתורי
 או בענא שלים יהי לרענא כל־מומא לא
 יהי־ביה: כב עזר או תבירא או־פסיק או
 יבלן או־גרבן או חוון לא־תקרבון אלון־קדם־
 יי וקורבנא לא־תתנון מנהון על־מדבתא
 קדם־יי: כג ותור ואימר יתיר וחסיר
 נדבתא תעביד יתיה ולנדרא לא יחרעי: ד
 כד ודימרים ודירסים ודישליף ודיגזיר
 לא תקרבון קדם־יי ובארעכון לא תעבדון:
 כה ומיך בר־עממין לא תקרבון ית־
 קורבן־אלהכון מכל־אלין ארי חבולהון בהון
 מומא בהון לא לרענא יהון לכון:
 כו ומליל יי עס־משה למימר:
 כז תור או־אימר או־ענא ארי יתיליד
 ויהי שבעת יומין בתר אמייה ומיומא תמינאָה וילהא יתרגעי לקדבא קורבנא קדם־יי:
 ותורתא

רש"י

(חולין בו) הריעלי: נדבותס. הרינו: (וט) לרצונכם. הביאו דבר הראוי לרצות אתכם לפני שיהא לכם לרצון אפי"ן מנע
 ללנו ויחזו הראוי לרצון. תמים זכר בבקר בכשבים ובעזים. חכל בעולת העוף אין נריך תמות וזכרות ואינו נכסל כמוס חלל
 בתקרון אחר: (כא) לפלא נדר. להפייס כדוכרו: (כב) עורת. סס דכר של מוס עורון כלשון נקבה שלא יהא בו מוס של
 ערת (ד) או שבור. לאויס: חרוץ. (בכורות לה) ריפשל עין סנסדק או סנסנס וכן ספתי סנסדקה או נכנסה:
 יבלת. ורו"ה כלעו: גרב. מין חווית וכן ילפת ולשון ילפת כעו (שופטים יו) וילפת שמשון שחחזה כועד יס חווית שחן לה
 רפואה: לא תקריבו. שלשה פעמים לזכור על הקדשתן ועל שמיטתן ועל זריקת דמן (חמורה ו): ואשה לא תהנו. אזרת
 סקטדפן: (כג) שרוע. אחר גדול מתליו: קלוט. פרסותיו קלוטות: נדבה תעשה אותו. לכדק כתיב: ולנדר.
 (ת"כ) למוכח: לא ירצה. חוזה הקדש לא לרצות הו חוטר זה סקדס המוכח: ובעען זכרונה ונתוק זכרות. ככתיב סניד:
 (כד) מעוך. כניו מעוכין כיל: כחות. כתוסיס יותר מעעוך (בכורות לה). נחוק. תלוסין כיד עד סנספקו חוטי'
 שתלויס כהן חכל כתוסיס הס סתוק הכיס והכיס לחתלם: זכרות. כרותין ככלי ועולן כפיס: ובעעך. תרגום ודעריס זה לזונ
 בחרעית לשון כתיסה. וכחות. תרגומו ודרסיס כעו (עמוס ו') הבית הגדול רסיסיס בקיעות דקות וכן קנה העורפס: ובארצכם
 לא תעשו. דכר זה לסרקט שוס בהמה וחיה ואפילו טמאה לכך נחזיר בחרצכם לרבות כחאשר בחרצכם סאי־אפשר לומר לא נטונו על הסריס
 חלא סחרן סכרי סרוס חופת הנוף חיל וכל חוכת הנוף כוהנת בין בחרן בין בחוזה לחרן: (כה) זמיד בן נכר. ככרי סכתי קרבן כיל
 קבן להקריסן לשמיס לא תקריבו לו כעל מוס וחף על פי שלא נקשרו בעלי עננים לקרבן כני נח חלא חס כן מחוסידי אחר זאת
 נקדח

בני ישראל גבר טלי או גבר סיב מבית גניסת ישראל וזמן יוצא דקישוראל דקרב קירגניא לכל נדרהו דכל נסובתהו
 דקרביו וגוי : יש לבגוא לכוז שלים דבר קריורי באוקבא וקבני עזא : כ כל דביה סוקא לא תקרבון
 ארום לא וגוי : כא וקבר ארום : קרב נקפת קודשא קדש : לאפראשא נדרא או נסיבא קתורי או קבנא שלים
 יחי וגוי : כב דסמי או דמביר גרמא או דריסוי לקטן או דעיני לקטן דקערכ חיוורא באוקבא או דמלי חרסין
 יבשין או תזויהא מצריהא לא תקרבון אליו קדש : וקודבנא לא תקרבון מנהו על מדבא קדש : כג ותור ואימר
 עמיר כולקא או דתסיר כולקא נסיבא מעביד יתיה וקודבנא לא יחי לבגוא : כד ודמעוד ודבתישין פתדו ודשחית
 ונדמסיס גידוי לא תקרבון לשמא בן וקבאעבין לא תפסרון : כה וזמן דבר עמטין לא תקרבון עת קודש
 אלהסין מקל אליו ארום תבולתהו פרוזן מוקא בהו פסילין היעון לא לבגוא יהוון לבו : כו ומליל : עם משרה
 למימר : כז עיבו דמיקבר לו סברי קירגנין מה דתמינן

ירושלמי

עיבו דמיקבר לו סברי קירגנין מה דתמינן פקרבין בקר
 שגא ושגא תו קירגנין כבקרין על הובגין וקדו די קרמ
 חובא ולית לו מה נקבא מן עדרי עגני חירא אקרבא
 קדמי קני למקבא פקא מדנקא פטיר כוליה קרב לשמא
 בד חורין ורבת לבקריתיה ונסיב בר חורין בפיך ועב
 ויתב יתיה לבקא נאחתי בקא למעבד יתיה ופטירין אפת
 ויכול

רשי

מהנת כטתה שטות . (חמורה 1) אכל על המזבח שמועין לא תקריבנה אכל תמימה תקבלו מהם (חולין יג) לכן נאמר
 למעלה חיש חיש לרבות את הנכרים שגודרים נדרים וכדוכ כישאל : משחתם . מכולהו : לא ירעה לכם . לכפר עליכם :
 (כו) כי יולד . פרט ליוול דופן : אותו ואת בנו : (ת"כ חולין עח) נהג נקבה שאמר לשחוט האם והבן או הכת
 זאיו

באר רחובות דקדוקי רשי

לפתח וכתב תושב מעמימי חלת תושב הוא דכוכ לחלת כהן וכלו כתיב תושב של כהן ושכירו של כהן וכלא מריק תושב זה נרנב
 ושכיר הקניש וכו' :
 (ד) דהאודלי אין לפרש חלת עורת שם התואר לכהן והיינו שכלל כל גוף הכהמה עורת (אין בלגדי) כהמה דאס כן היאך יתכן
 רישא דקרא כל מוס לא יהיה בו (אך דען קרבן ואל קין מוס ויון) דמשמע מוס עורת אינו כחם כמקנת גוף הכהמה אלא ודאי
 שם דבר הוא ואינו כולל רק נקבת גוף הכהמה ויתכן שפיר עלת לא יהיה כולל מוס עורת (כלוד) לא יהיה כגוף הכהמה :
 ומשום דלכתתי קשה והלא אנו גס כן השם דבר כלשון ערוך ותרתי למה לי עורת גס ערוך עלזה קאמר רש"י שם דבר כלשון ערוך
 כלשון נקיבה ורנה לומר כמו דלוינו נדק גס נדקה שניהם הם שם דבר אלא שזה נדק שם דבר כלשון זכר ונדקה שם דבר כלשון נקבה הכי
 נמי מנינו ערוך שם דבר כלשון זכר עורת שם דבר כלשון נקבה : ועין בגמרא דעירובין דף ק"ד ע"א ברש"י וכלאן עורא פרשה ו
 וכמשניות סוף עירובין בתוספת יוס טוב ד"ה שותכין יבלת :

רשב"ם

(ג) וקלוט . פרסותיו קלוטות : נדכה תעשה לכדק הבית : ולכר . לקדנן :

מבלל יופי

אסופה וצדה ורבותינו ל"פישו שפדפותיו קלוטות כדגול
 הסוס או החמור : (כד) (ומעוד) . ענין העשוי בענין
 הספיטה ופירושו שביצו מעוכין ביד : (וגתוק) . ענין
 ההעתקה והעקירה והוא מי שביצו תלושין ביד עד שנפסקו
 החוטין שתלושין בהם אבל נתונים הם בתוך הכיס והכיס ל"א
 נתלש : (כה) (קישתם) שם כקטין חטף המם :
 (כו) (והלחה) מלה מורה על רחוק הזמן :
 שח

ומיום השמיני והלאה יקצה לקרבן אשה
 ליהוה: כח ושור אוֹ־שֶׁה אֶתּוֹ ואת־בְּנֵי
 לא תשחטו ביום אחד: כט וכי־תזבחו
 זבח־תודה ליהוה לרצונכם תזבחו:
 ל ביום ההוא יאכללא־תותרו ממנו עד־
 בקר אני יהוה: לא ושמרתם מצותי
 ועשיתם אתם אני יהוה: לב ולא תחללו
 את־שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל
 אני יהוה מקדשכם: לג המוציא אתכם
 מארץ מצרים להיות לכם לאלהים אני
 יהוה: ^ו ^פ א וידבר יהוה
 אל־משה לאמר: ב דבר אל־בני ישראל
 ואמרת אלהם מועדי יהוה אשר־תקראו
 אתם מקראי קדש אלה הם מועדי:
 ג ששת ימים תעשה מלאכה וביום
 השביעי שבת שבתון מקרא־קדש קד־
 מלאכה לא תעשו שבת הוא ליהוה בכל
 ומושבתיכם: ^ד ^פ ד אלה מועדי
 יהוה מקראי קדש אשר־תקראו אתם
 במועדם: ה בתדש הראשון בארבעה
 עשר לחדש בין הערבים פסח ליהוה:
 ו ובחמשה עשר יום לחדש הנה תג
 המצות ליהוה שבעת ימים מצות תאכלו:
 ז ביום הראשון מקרא־קדש יהיה לכם
 כל־מלאכת עבודה לא תעשו: ח והקרבתם
 אשה

מצוה רצ"ד

מצוה רצ"ה

מצוה רצ"ו

כג רביעי

מצוה רצ"ז

רצ"ח רצ"ט

כח ותורתא או שיתא לה ולכרה לא־
 תכסון ביומא חד: כט וארי תכסון נכסת־
 תורתא קדם־י לרענא לכון תכסון:
 ל ביומא ההוא יתאכיל לא־תשארון
 מניה עד־צפרא אנא י: לא ותטרון
 פקודי ותעבדון ותהון אנא י: לב ולא
 תחלון ית־שמא דקודשי ואתקדש בנו בני
 ישראל אנא י מקדשכון: לג דאפיק
 יתכון מארעא דמצרים למהווי לכון לאלהא
 אנא י: א ומליל י עס־משה למימר:
 ב מליל עס־בני ישראל ותימר להון
 מועדיא דיי דתערעון ותהון מערעי קדיש
 אלין אנין מועדיא: ג שתא יומין תתעביד
 עיבידתא וביומא שביעאה שבא שבתא
 מערעי קדיש כל־עיבידא לא תעבדון שבתא
 היא קדם־י בכל מותכניכון: ד אלין
 מועדיא דיי מערע קדיש דתערעון ותהון
 בזמנהון: ה בנרחא קדמאה בארבעת
 עשרא לירחא בין שמיניא פסחא קדם־י:
 ו ובחמשת עשרא יומא לירחא הדין תנא
 דפשיטרא קדם־י שביעא יומין פשיטרא
 תיכלון: ז ביומא קדמאה מערע קדיש
 יהי לכון כל־עיבידת פולחן לא תעבדון:
 ח ותקרבו קרבנא קדם־י שביעא יומין
 ביומא שביעאה מערע קדיש כל־עיבידת
 פולחן

רש"י

אזינו טוב בוכרים ויותר לזחוט האם והבן: (כח) אותו ואת בני - (חולין פב) אף בנו ואותו במשוע: לרצונכם תזבחו -
 תחלת ומיתכם הזכירו שתהיו לרצון לכם ותהו הרצון ביום ההוא יאכל לא כל להזכיר אלא שתהא שמיטה על זנות כן אל תשחטוהו על
 קנת לאכלו למחר שאם תשחטו בו וחסכת כסול לא יהא לכם לרצון - דבר אחר לרצונכם לדעתים מוכן לתעסק כסול כמחשת
 קדש